

PERMAKULTURA A ZEMĚDĚLSTVÍ

V potu tváře dobývati chléb svůj budeš

Ing. ZBYNĚK VLK

ANOTACE

Válka na Ukrajině ukázala propojenost a zranitelnost současného světa. Válka na východě Evropy může způsobit hladomor v Africe. Přestože se zemědělství ve vyspělém světě věnuje cca 3% populace (a čím nižší to procento je, za tím vyspělejší se daná společnost považuje) je na jeho výsledku závislých 99,99% populace. Umí nás krajina ještě všechny uživit? A jak dlouho to bude možné? Musíme půdu stále dotovat dusíkatými hnojivy nebo má ekologické zemědělství ve velkém měřítku šanci? Co je to permakultura? A jak vypadá ekofarma v praxi? Jací jsou ekologičtí zemědělci lidé?

OBSAH PŘEDMĚTU

Teoreticky i prakticky si probereme konvenční i ekologické zemědělství včetně socioekonomických faktorů, dotační politiky a podobně. Neomezíme se jen na středoevropské zemědělství, ale i na témata světová. Workshop bude veden interaktivní formou a prostorem pro reflexi jednotlivých témat.

Workshop proběhne v Jindřichovicích pod Smrkem, kde na malém prostoru je několik ukázkových alternativ, přičemž zázemí a hlavní část programu bude v Žijícím skanzenu, kde se snažíme o trvale udržitelný způsob života a máme tu i uznaný „ukázkový permakulturní projekt“. Workshop bude tedy propojen s praxí, studenti uvidí řadu možností na vlastní oči a budou moci nasát atmosféru existujícího ekologického zemědělství, potažmo permakultury.

ORIENTAČNÍ OSNOVA KURZU

Kurz je možné spolutvořit s účastníky, následující témata jsou proto indikativní:

- Konvenční a ekologické zemědělství
- Zemědělská specializace (na úrovni podniků i států) a její důsledky
- Snížení genofondu
- Průmyslově vyráběná osiva
- Semínkaření
- Tropické zemědělství na místech deštných pralesů
- Sója, banány, Lidl a my
- Lze nasýtit lidstvo bez dusíkatých hnojiv?
- Meliorace, revitalizace, eroze půdy
- Záplavy úrodného bahna, trojpolní systém a jiné způsoby odpočinutí či hnojení půdy
- Klimatické změny a jejich vliv na zemědělství (od prehistorie po současnost)
- Zemědělství a jeho vliv na klimatické změny (od prehistorie po současnost)
- Majetkové změny v držbě půdy a jejich vliv na vztah k půdě (Česko x Polsko)

- Velcí vlastníci půdy versus domorodé kultury
- Živočišná a rostlinná výroba
- Dotační zemědělský systém EU
- Pěstování energetických plodin
- Kostra ekologické stability krajiny, ekosystémy stabilní a nestabilní
- Meze, aleje, remízky, průlehy, tůňky
- Krajina jako zdroj potravin a krajina jako partner
- Co je a není ekologické zemědělství, co je a není permakultura
- Biodynamické zemědělství
- Praktické ukázky v krajině
- Praktické příklady kombinací plodin a způsobů pěstování
- Exkurze do dvou blízkých ekofarem
- Zemědělství jako ekonomická aktivita nebo jako způsob života?
- Prolnutí zemědělství a permakultury s bydlením a architekturou
- Proč tu vlastně jsme, k čemu Země slouží? Staráme se my o ni nebo ona o nás?
- Vlastní plány studentů a jejich konzultace

STUDIJNÍ MATERIÁLY

K řadě témat se lze dostat přes některé z následujících knih, ovšem existuje mnoho jiné literatury, která je stejně vhodná. Každému studentovi vyhovuje jiný způsob podání látky a tak ponechávám volnost, jaké materiály využije a budu se těšit na různorodé pohledy a přístupy včetně kritické reflexe přečtené literatury. Stejně tak je vhodné čerpat z praxe, například návštěvou nebo účastí na některých existujících projektech.

- Mollison, B. (1999) *Úvod do permakultury* ALTER NATIVA
 Fukuoka Masanobu (2019) *Revoluce jednoho stébla slámy* ALFERIA
 Svoboda, J. (2009) *Kompletní návod k vytvoření ekozahrady a rodového statku* SMART PRESS
 Dvorský, J. (2011) *Základy ekologického zemědělství* ÚKZÚZ
 Kolektiv (1994) *Ekologické zemědělství v praxi* NADACE PRO ORGANICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ
 Moldan, B. (2015) *Podmaněná planeta. (2. vydání)* KAROLINUM.
 Eisenstein, Ch. (2018) *Krásnější svět je možný, naše srdce to ví.* MAITREA.
 Cílek, V. a kol. (2011) *Kolaps a regenerace: Cesty civilizací a kultur.* ACADEMIA
 Bárta, M. a kol. (2015) *Povaha změny.* VYŠEHRAD
 Duvigneaud, P. (1988) *Ekologická syntéza.* ACADEMIA
 Godron, R. F. M. (1993) *Krajinná ekologie.* ACADEMIA
 Kender, J. a kol. (2004) *Voda v krajině.* CONSULT
 Míchal, I. (1992) *Ekologická stabilita.* VERONICA
 Norberg – Hodge, H. (1996) *Dávné budoucnosti.* DUHA
 Newton, M. (2011) *Tetralogie: Cesty duší, Osudy duší, Učení duší, Vztahy duší.* EUGENIKA

PROFESNÍ ŽIVOTOPIS

Zbyněk Vlk (1972) vystudoval lesní inženýrství na Mendelově zemědělské a lesnické fakultě v Brně a tříletý kurz pro waldorfské učitele. Byl lesníkem na Správě CHKO Jizerské hory, poté založil spolek Lunaria jehož je předsedou. Založil Žijící skanzen a Svobodnou školu Ronja, kde je jedním z učitelů. Je ekozemědělcem a hospodaří na 14 hektarech „Krajiny útulné“, kde vysadil 2000 stromů a keřů původních druhů do mezí a alejí, vybudoval 10 jezírek a tůní, vysel 3 ha pestré květnaté louky, nyní má v plánu založení vysokokmenného sadu původních odrůd. Postavil větrný mlýn, jeden podstávkový dům a opravil druhý, byl jedním z odborníků Libereckého kraje při přeshraničním projektu na podstávkové domy, jehož výsledkem byla příručka pro majitele těchto domů. Ve skanzenu vede workshopy, dobrovolnické akce, ekovýchovné programy a festival „Žijící srdce – jindřichovický festival“

o naplnění v životě“. Byl jeden ze zakladatelů občanské iniciativy „Zachraňme aleje“, která na Frýdlantsku zachránila 500 alejových stromů a domluvila se s Libereckým krajem, který pak do zdejších alejí vysázel 1500 stromů nových. V Jindřichovicích a okolí vytvořil přeshraniční cyklostezku, naučnou stezku „Okolím Jindřichovic za výšinami ideálů a do údolí duše“, pro děti naučnou „Motýlí stezku“, výstavy „Frýdlantsko, země alejí“ a „Nebojme se vlka nic“.